

2 pav. Rygos šilingas (1632–1645). G. Pilkauskaitės nuotr.

Fig. 2. Riga schilling, 1632–1645.

0 1 cm

3 pav. Plokščiojo koklio fragmentas. G. Pilkauskaitės nuotr.

Fig. 3. Flat stove tile fragment.

0 3 cm

niai makrobotaniniams tyrimams atlikti (tyrė Kotryna Bojarskaitė ir Giedrė Motuzaitė Matuzevičiūtė). Jų metu mėginyje 1 buvo aptikti apie 170 įvairių augalų makroliekanų, mėginyje 2 buvo rasta apie 160 suanglėjusių augalų makroliekanų. Mėginyje 1 buvo rasti 4 kultūrinių augalų grūdai, bet didžiąją dalį makroliekanų sudarė piktžolėms ir ruderaliniams augalams priskiriami augalai. Mėginyje 2 buvo rasti 3 kultūrinių augalų grūdai, bet didžiąją dalį makroliekanų sudarė piktžolėms ir ruderaliniams augalams priskiriami augalai. Taip pat aptikta pomiškių augalams priskiriamų augalų makroleikanų fragmentų. Rastos augalų rūšys ir kitokios liekanos (žuvų žvynai, kiaušinio lukštai ir t. t.) rodo, kad greičiausiai kontekstas buvo atviro tipo struktūra ar laukas, sietinas su kasdienine veikla.

Perkasos PV dalyje, 90–95 cm gylyje, rastas iki 5 cm storio molio tarpsluoksnis be radinių, po juo fiksuotas 5–10 cm storio smėlingas žvyras, kuriame aptikta XVII a. datuojamų radinių (buitinės keramikos šukės, koklių fragmentai (3 pav.)). Detaliųjų tyrimų metu nustatyta, kad perkasos ŠR dalyje archeologinis sluoksnis yra suardytas ankstesnių žemės judinimo darbų metu arba nebuvo susiformavęs. Likusioje perkasos dalyje nuo 70–80 cm gylio iki projektinio 1–1,1 m gylio rasti XVII–XVIII a. datuojami archeologiniai sluoksniai. Tyrimų metu suinventorinti radiniai perduoti Prienų krašto muziejui.

Prienai Manor Site

In 2022, a single trench measuring 28.5 m in length and 1–3.2 m in width (total area – 30 m^2) was excavated at the Prienai Manor site (south Lithuania, Prienai district), situated at the land plot of 7A Žemaitės St. A 20–30 cm layer of blackish sand mixed with black soil was recorded at a depth of 70–80 cm, containing 17th- and 18th-century finds: a Riga schilling, 1632–1654 (Fig 2); green-glazed stove tiles (Fig. 3); and sherds of household pottery. The remainder of the trench contained 17th- and 18th-century archaeological layers, recorded at a depth of 70–80 cm. The proposed project depth was 1–1.1 m in total.

Monika Žėkaitė

Lapių dvarvietė

2022 m. buvo atlikti archeologiniai tyrimai Lapių dvarvietės (UK 172; 17164) teritorijoje, Kalno gatvėje (Kauno r. , Lapių sen.) (1 pav.). Jų metu ištirta 13 šurfų (1x1, 2x1 ir 1,5x1 m dydžio), viena perkasa ir žvalgyta 25,4 m ilgio, iki 40–60 cm pločio ir iki 0,7–1 m gylio tranšėja (12,3 m^2 plotas). Ištirtas bendras 45,4 m^2 plotas. Lapių dvaras rašytiniuose šaltiniuose minimas 1567 m. Manoma, kad dvaro rūmai sugriauti, sudeginti 1655–1661 m. karo su Rusija metu ir vėliau nebebuvo atstatyti, bet XVIII a. tebenaudoti jo rūsiai. 1989 m. tyrimus dvaro teritorijoje vykdė A. Žalnierius. Jų metu šalia dvaro liekanų buvo iškastos dvi perkasos, iš viso 19 m^2 plotas. Fiksuoti 0,8–2,3 m storio XVI a. pabaigos–

XVII a. pradžios kultūriniai sluoksniai, atidengtos mūrinės struktūros (*ALT 1996 ir 1997 metais*, 1998, p. 330–332).

Šurfuose 1–2, 4–6 ir 8–13 fiksuoti skirtingos struktūros sluoksniai (žvyringi, molingi, rudi, pilkšvi smėliai) su XIX–XX a. buitinėmis šiukšlėmis, kurių storis siekė nuo 30 cm iki 2,2 m. Po šiais sluoksniais pasiektas įžemis – rusvas molis, rusvas molingas smėlis arba pilkšvai melsvas šlapias molis. Šurfe 3 po 1–1,3 m storio rudo molingo, pilko smėlio sluoksniais su keliais XIX–XX a. radiniais rastas 10–30 cm storio drėgnas juodžemio sluoksnis. Sluoksnyje surastos kelios smulkios XVIII–XIX a. šukės (žiestos, viena dengta ruda glazūra). Po juo 1,3–1,4 m gylyje pasiektas įžemis – rusvas molis.

Detaliųjų tyrimų metu Lapių dvarvietės teritorijoje, šurfo 7 vietoje ir aplinkoje, buvo tirta perkasa 1. Joje fiksuotos mūro struktūros, kurios atidengtos visame perkasos plote (2 pav.). Virš mūro užpiltose žemėse rasta XVII–XXI a. radinių (buitinė keramika, metalo, stiklo atliekos, Rusijos imperijos Nikolajaus I 1853 m. kapeika, pypkės galvutės fragmentas). Atidengtas statinio liekanas sudaro: skersinės sienos ir grindų liekanos, pamato liekanos, grindų liekanos, mūro liekanos. Manoma, kad tai pagalbinės paskirties galbūt mūrinis arba iš dalies mūrinis pastatas. Vertinant natūros duomenų visumą, aptiktos pamatų, sienelės ir grindų liekanos yra vienalaikės ir preliminariai datuojamos XIX a. II puse. Manoma, kad pastatas dar iki XX a. 3 dešimtmečio buvo sunaikintas gaisro ir vėliau nebeatstatytas. Gilinantis tarp pastato

1 pav. Archeologinių tyrimų situacijos planas: 1 – 1989 m. preliminarios tyrimų vietos; 2 – 2022 m. žvalgomųjų tyrimų vietos; 3 – 2022 m. perkasa 1; 4 – 2022 m. žvalgymų vietos; 5 – kultūros paveldo objekto teritorijos riba. M. Žėkaitės brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – approximate location of 1989 excavation; 2 – exploratory excavation area in 2022; 3 – Trench 1, excavated in 2022; 4 – utility trench surveyed in 2022; 5 – boundary of the cultural heritage site.

2 pav. Perkasoje 1 rasta struktūra iš ŠV. M. Žėkaitės nuotr.

Fig. 2. Structure unearthed in Trench 1, viewed from the NW.

sienų rastas pilkos žemės su molio sluoksnis, kuriame surasta XVI–XVIII a. buitinės keramikos.

Žvalgymų metu buvo žvalgoma tranšėja esamo kabelio vietoje į P ir į Š nuo perkasos 1. Žvalgymų metu iki 0,7–1 m gylio rasti pilkų, rudų žemių su gausiomis šaknimis sluoksniai arba rudi, pilki smėliai su griuvenomis, žvyru. Vietomis taip pat fiksuoti plytų griuvenų sluoksniai, rasti keli akmenys ir plytų su skiediniu fragmentai. Tai galėtų būti perkasoje rastos struktūros tęsinys (ar kito statinio dalis), bet kadangi čia klotas kabelis, tai galėtų būti ir nuardytos struktūros liekanos.

Lapės Manor Site

The 2022 excavation of the Lapės Manor site, located on Kalno St. in the town of Lapės (central Lithuania, Kaunas district) (Fig. 1), comprised 13 test pits and 1 trench, in addition to a survey of a utility trench measuring 25.4 m in length (12.3 m^2). The total investigated area was 45.4 m^2. Test pits 1–2, 4–6 and 8–13 contained layers of different compositions (gravel, clay, brown and grey sand), containing 19th- and 20th-century household waste and measuring 30–2.2 m in thickness. Test pit 3 contained a moist black soil layer (10–30 cm thick) with several 18th–19th-century potsherds. Masonry remains (wall, floor, foundation and other structures) were recorded across the entire extent of Trench 1 (Fig. 2). These are likely the remains of an auxiliary building, with a full or partial masonry structure. The building likely was destroyed by a fire some time before the 1920s, and was never rebuilt.